

VERSTERKING VAN HET ECONOMISCH WEEFSEL

5

→ WAAR WILLEN WE NAAR TOE?

Een kustzone die zich duurzaam ontwikkelt, heeft een gediversifieerde en bijgevolg stabiele economische structuur nodig. Deze gediversifieerde structuur leidt tot een gezond bedrijfsklimaat en een versterking van het economische weefsel. Voldoende (kans op) werkgelegenheid verhoogt de kans op algemeen welzijn. Er moet dan ook gestreefd worden naar een economie die zowel een kwantitatieve als een kwalitatieve tewerkstelling garandeert met aandacht voor werkvoorwaarden en loon. Een economie die de duurzame ontwikkeling ondersteunt, houdt ook rekening met de draagkracht van de regio. Economische ontwikkeling hoeft niet gepaard te gaan met een stijgende milieu-impact en een toenemend materiaal- en energiegebruik. Ze respecteert het materieel, het ecologisch, menselijk en sociaal kapitaal door er in te investeren in plaats van het te verbruiken.

→ WAAR STAAN WE VANDAAG DE DAG?

De zeehavens, de zogenaamde ‘poorten’ zijn steunpunten voor de economie in de kustzone. Het belang van de havens stijgt o.a. door het toenemen van Short Sea Shipping. Dit vertaalt zich in betere werkgelegenheidsperspectieven op het vlak van de goederenbehandeling, het transport en de logistieke diensten. De haven en omliggende terreinen vormen vestigingsplaatsen voor verschillende economische activiteiten. Maar deze economische groei gaat vaak gepaard met conflicten over het ruimtegebruik tussen verschillende stakeholders zoals natuurverenigingen, buurtbewoners en de havenbedrijven. Ook een beperkte toegankelijkheid zowel langs land- als zeezijde en de aan- en afvoer van goederen naar de haven via de weg zorgen voor problemen.

Aansluitend op de activiteiten van deze zeehavens, zijn er in de voorbije decennia nieuwe regionale en lokale bedrijvzones ontwikkeld die de economische diversificatie van de regio hebben bevorderd. Ook toekomstgerichte sectoren, waaronder recent nog een wetenschapspark, kregen hierbij hun plaats. Deze diversificatie dient evenwel nog verder te worden ontwikkeld.

Net als de havensector, kent ook de werkgelegenheid in de toeristische sector, een lichte stijging. Maar de werkgelegenheid door toerisme is vaak seizoensgebonden en gerelateerd aan onregelmatige uren zoals weekend- en avondwerk. Dit brengt met zich mee dat personeel niet gemakkelijk te rekruteren is omdat er een grote flexibiliteit wordt verwacht. Er wordt dan ook vaak gewerkt met jobstudenten, stagiairs en tijdelijke contracten.

In de kustzone kampt voornamelijk de visserij met een dalende rendabiliteit en tewerkstelling. De voornaamste redenen hiervoor zijn o.a. hoge exploitatiekosten door toenemende brandstofprijzen, dalende visquota, een vlootcapaciteitsbeperking. De doorgevoerde technologie maakt de visserij bovendien minder arbeidsintensief. Op ecologisch vlak krijgt de Belgische visserij te maken met dalende visstocks, bijvangst en ongereguleerde aanvoer. Al deze redenen zorgen ervoor dat de werkgelegenheid in de visserij erg laag ligt (0,25 % van de totale werkgelegenheid aan de kust in 2002).

In de landbouwsector, echter daalt de werkgelegenheid (5 % in de periode 1995-2002). De landbouwsector ondervindt druk door strengere kwaliteits- en leefmilieueisen, toenemende concurrentie door groeiende wereldhandel, hervormingen van het Europees landbouwbeleid en de stapsgewijze vermindering van de subsidies. Door de onzekere

economische toekomst ontbreekt het vaak aan opvolgers voor de land- en tuinbouwbedrijven en daalt het aantal bedrijven. De vrijgekomen gronden worden vaak opgenomen door grotere en kapitaalkrachtigere bedrijven. Aan de kust is de landbouw voornamelijk gericht op traditionele landbouwproducten (veeteelt en klassieke graanteelt) die niet veel groeiperspectieven bieden en de natuurlijke hulpbronnen zwaar belasten.

→ WAT KUNNEN WE DOEN?

Bij een verdere economische ontwikkeling van de kustzone moet er aandacht zijn voor de perspectieven op lange termijn, waarbij rekening gehouden wordt met de draagkracht van het natuurlijke systeem. Bij de verdere uitbouw moet er aandacht uitgaan naar de natuurlijke structuur en ecologische infrastructuur in de omgeving van de haven. Bij dit alles is het belangrijk dat er een duidelijk en rechtlijnig beleid wordt gevoerd met concrete maatregelen.

Ter versterking van het economisch weefsel dient een verdere diversificatie worden voorzien als ankerpunt voor de verdere economische ontwikkeling. Aandacht voor groeisectoren en kennis economie zijn hierbij essentieel. De ontwikkeling van vb. het wetenschapspark ‘Greenbridge’ te Plassendale kan hierbij toonaangevend zijn.

Het kusttoerisme is een arbeidsintensieve dienstverlenende sector, die werk ook genereert voor kansengroepen (waaronder vb. laaggeschoolden). De werkgelegenheid in de toeristische sector gaat vaak gepaard met onregelmatige uren, weekend- en avondwerk en vraagt dus een zekere flexibiliteit van de werknemer. Een verder behoud van deze werkgelegenheid is noodzakelijk en kan gestimuleerd worden door aangepaste vormingsprogramma’s, werkgelegenheidsmaatregelen en flankerende maatregelen zoals flexibele kinderopvang.

In tegenstelling tot de andere sectoren, fungeert de toeristische sector voornamelijk als werkgever tijdens het zomerhalfjaar. Er is steeds meer aandacht voor een spreiding van het toerisme over het hele jaar, wat stabielere arbeidsplaatsen creëert. Het is dan ook belangrijk de kust te promoten als bestemming over het hele jaar. Dit kan vb. door het organiseren van evenementen op een toeristisch kalmer tijdstip, het verder uitbouwen van het congresterisme en van weersonafhankelijke voorzieningen.

De visserij is zich bewust van de problematiek waarmee de sector kampt. Enkel wanneer er samenwerking is tussen de vissers, de reders, de vismijnen en alle andere belanghebbenden kan er gewerkt worden aan een visserij die de duurzame ontwikkeling ondersteunt. De achteruitgang van de visvoorraden kan gestopt worden door een ecosysteemgerichte aanpak van het visvangstbeheer.

Ondanks de daling van de werkgelegenheid binnen de landbouw blijft deze sector een belangrijke socio-economische rol spelen op het platteland. Binnen een landbouwbeleid is het dan ook noodzakelijk te streven naar een goed ingepaste land- en tuinbouw gericht op kwaliteitsproducten. Initiatieven waarbij werkgelegenheidsprojecten worden gekoppeld aan het beheer van groen- en natuurvoorzieningen, hoevetoerisme, recreatieve infrastructuur en woningrenovatie moeten worden ondersteund. Dit proces van verbreden en verdiepen van de landbouw kan via een degelijke begeleiding bepaalde landbouwbedrijven doen heropleven. Bij de instandhouding van milieu, natuur, het landelijk erfgoed, het landschap en de open ruimte op het platteland kan de landbouwsector een rol spelen door het sluiten van beheersovereenkomsten.